

งานสร้างสุภาพาคใต้ ปี ๕๐
สุขอย่างพอเพียงตามวิถีคนใต้

มองสุภาพะทางปัญญาของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์จตุคามรามเทพ

งานสร้างสุภาพาคใต้
ปี ๕๐

มองสุขภาวะทางปัญญาของสังคมไทย ผ่านปรากฏการณ์จตุคามรามเทพ

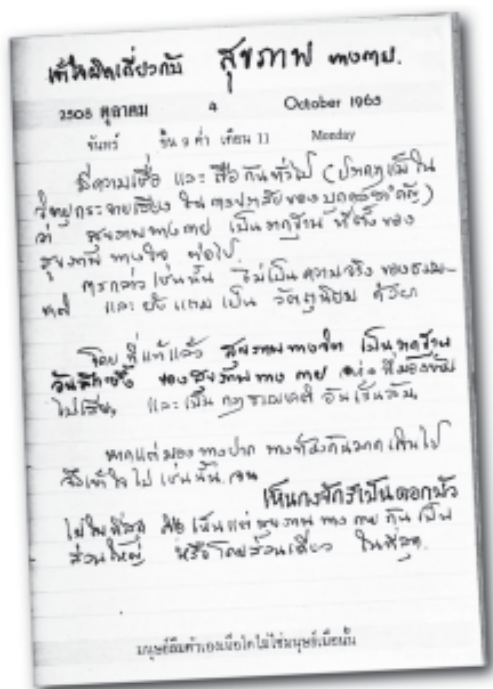
• บัญชา พงษ์พานิช •

สนใจความสุขให้ครบส่วนกันก่อน

เมื่อคิดถึงสุขภาพ พวกเรามักมองที่การไม่เป็นโรคไม่เจ็บไม่ป่วยไม่พิการ เพียงเท่านั้นความคิดเช่นนี้มีกันทั้งโลกจนองค์การอนามัยโลกถึงกับต้องมิมติดออกมา ยืนยันว่าหลายสิบปีมาแล้วว่า **‘สุขภาพ มิใช่เพียงสภาวะที่ไร้โรคหรือพิการเท่านั้น แต่หมายถึงสภาวะแห่งการอยู่ดีทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และจิตวิญญาณ (spiritual) ด้วย’** รวมทั้งในสังคมไทยเองที่ได้มีการทบทวนครั้งใหญ่เมื่อมีการ ขับเคลื่อนเพื่อปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติในระหว่างปีพุทธศักราช ๒๕๔๖-๒๕๔๙ จนออกมาเป็นพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ลงเอยด้วยการระบุ ในมาตราต้นๆ ว่า **“สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล”** (มาตรา ๓ วรรค ๑) และขยายในวรรค ๒ ต่อไว้ด้วยว่า **“ปัญญา หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อผู้อื่น”** เนื่องจากในระหว่างการพิจารณานั้น ได้มีความพยายามอธิบายและให้ความหมายเรื่องจิตวิญญาณ (Spiritual) ที่องค์การอนามัยโลกตกลงไว้จนได้ข้อยุติ ในสังคมไทยที่จำเพาะเจาะจงและกว้างขวางกว่าว่าเป็นเรื่อง ของปัญญา หรือ Intellectual เรื่องของสุขภาวะทางปัญญา หรือ Intellectual Health

ดูเหมือนการรับรู้และตระหนักในเรื่องนี้ยังห่างนัก เพราะคนโดยทั่วไปก็ห่วงอยู่แต่เรื่องทางกาย ทางวัตถุอยู่ฝ่ายเดียว เรียกว่ายอมทุกอย่างขอแต่ให้ ‘ดูว่าดี’ เป็นพอ แม้ว่าที่จะได้ ‘ดูว่าดี’ นั้นจะนำมาซึ่งโรคภัยไข้เจ็บก็ยังไม่ยอม ดังที่กล่าวล้นนิยมนี่หุ่ ะดับลบ ผอมแห้งอย่างนางแบบจนถึงกับอดตายกันไป แล้วก็มี

ในขณะที่ในหมู่ผู้ใส่ใจกว้างกว่าเรื่องทางกาย มาถึงเรื่องทางใจ ก็ยังอยู่กับการมีความสุข สนุกและเพลิดเพลินทางใจที่อิงอาศัยอยู่กับการมี การได้ หรือ การเสกสัสม์จากเรื่องที่เกิดจากทางกายเป็นหลักส่วนพวกที่ให้คุณค่าถึงมิติที่สาม คือทางจิตวิญญาณหรือทางปัญญานั้น ยิ่งเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะที่มีความโน้มเอียงไปทางเรื่องลึกลับลึสมัพิเศษตามคัมภีร์ที่นิยมใช้และเข้าใจมาแต่เดิมว่า “วิญญาณ” หรือ “จิตวิญญาณ”

ท่านอาจารย์พุทธทาสแห่งสวนโมกข์เคยเขียนลิขิตไว้ในเรื่องนี้ว่า ‘**เป็นความเข้าใจผิด**’ ถึงขั้น ‘**เห็นกงจักรเป็นดอกบัว**’ ที่เดียว เพราะการ ‘**เห็นแต่สุขภาพทางกายกันเป็นส่วนใหญ่ หรือโดยส่วนเดียวในที่สุด**’ นั้นไม่สอดคล้องต่อความเป็นจริงของธรรมชาติ ที่ไม่เพียงว่ามีได้มีเพียงแต่ทางกาย แต่ยังมีทางจิตอีกด้วย โดยที่สำคัญกว่านั้นท่านยังบอกว่า ‘**สุขภาพทางจิตเป็นรากฐานอันลึกซึ้งของสุขภาพทางกายอย่างที่ย่อมข้ามไปเสีย และเป็นกฎธรรมชาติอันเร้นลับ**’ ต่างกับที่หลายฝ่ายกลับมองกันว่า สุขภาพทางกายนั้นเป็นรากฐานที่ตั้งของสุขภาพ

ทางใจเป็นส่วนใหญ่ แล้วก็พากันทุ่มเททุกอย่างเพื่อบำรุงปรนเปรอทางกายกันจน
ล้นเหลือ แล้วโลกเราก็เกิดโรคและความป่วยเจ็บและตายใหม่ ๆ จากการบริโภค
อุปโภคที่เฟ้อและเฟื่องถึงขนาด

นอกจากนี้ในธรรมบรรยายที่ลึกลงกว่านี้ ท่านยังระบุมาถึงที่สุดแล้ว
'สติ-ปัญญา' ที่พระพุทธเจ้าทรงยกให้เป็นอันดับหนึ่งของอริยมรรคทั้ง ๘ คือ **'สัมมา
ทิฐิ'** นั่นต่างหากที่เป็นรากฐานสำคัญที่สุดของ **'สุขภาวะ'** เพราะถ้าเห็นถูก
คิดถูก ก็จะตั้งจิตตั้งใจไว้ถูก นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติถูก บริโภคอุปโภค
อย่างถูกต้องจนบรรลุถึงสุขภาวะอย่างที่สุด ทั้งทางกาย ทางใจ และทางปัญญา
จนถึงขั้นอาจบรรลุถึงซึ่งความสุขอย่างที่สุดที่ชาวพุทธทั้งหลายเคยมุ่งหมายคือ
นิพพาน

สำหรับแวดวงคนสร้างสุขเท่าที่เห็นๆ ก็ยังไม่ต่างไปจากชาวโลกหรือ
ชาวไหนๆ เพราะกิจกรรมที่บอกว่าสร้างสุขกันอยู่นั้น ส่วนใหญ่ยังอยู่กับการลดทุกข์
ลดอาการชวนเสี่ยงเสพสุขอย่างผิดๆ เห็นผิดเป็นชอบไม่ต่างจากการเห็นกงจักร
เป็นดอกบัว ไม่ว่าจะเป็นลดอุบัติเหตุ ลดเหล้า ลดบุหรี่ ลดเอดส์ หากจะคิดสร้างสุข
บ้างก็มักเริ่มที่สุขภาพ ขอให้ได้ปลดหนี้ มีเงิน ที่ถึงสุขใจก็ยังไม่สุขใจที่ยังไม่สุข
แท้ ออกจะเข้าขั้น **'สุขใหม่'** เสียมาก

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยปรารภว่ามนุษย์เราทุกวันนี้ทำผิดไปเสียหมด
อย่างเรื่องสุขภาพ ที่รากฐานที่แน่นอยู่ที่ใจและปัญญา แต่คนเราก็มุ่งแต่เอาที่กาย
ขอให้กายสุขภาพสบาย ใจสุขก็อย่างผิดๆ ไปเสียหมด ดังที่ส่วนมากมักบอกว่าขอให้
ได้ให้มีสิ่งนั้นสิ่งนี้เสียก่อน เรื่องอื่นไว้ทีหลัง ท่านอาจารย์พุทธทาสบอกว่า**แท้ที่จริง**
แล้วเราต้องทุ่มเทที่สติปัญญาให้เห็นถูกต้องเสียก่อน ทุ่มเทที่ใจให้กล้าแข็ง
ว่องไวแจ่มใสมีประสิทธิภาพใช้งานได้คล่องอย่างมีกำลังตั้งมั่น จากนั้นเรื่อง
กายก็ไม่ไปไหนเสีย สุขแน่และสุขแท้เสียด้วย

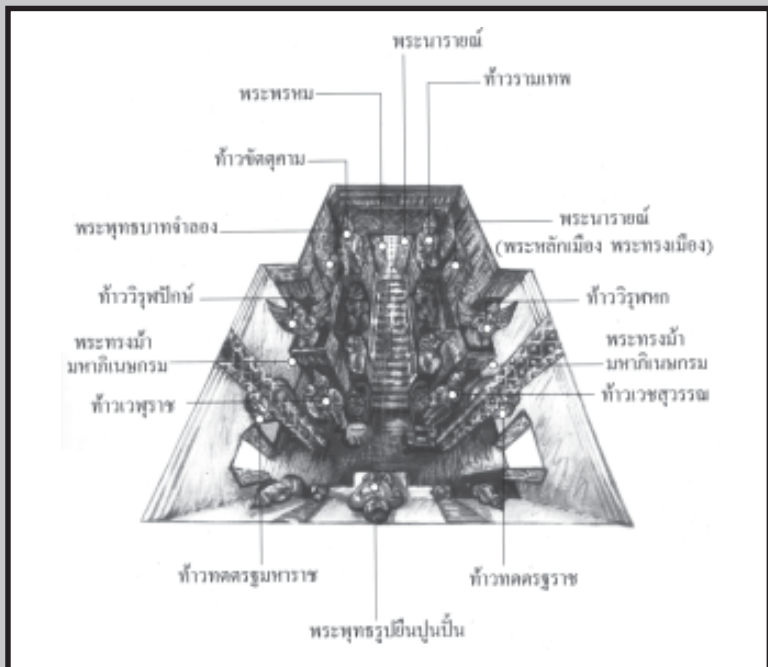
ท่านอาจารย์พุทธทาสแห่งสวนโมกขพลาราม เป็นห่วงในเรื่องนี้มาก
ทุ่มเททำงานอย่างมากมายเพื่อเสริมสร้างสติปัญญา รวมทั้งเรื่องจิตใจที่ท่านได้สร้าง
ไว้เป็นโรงพยาบาลทางวิญญาณ ตั้งแต่ต้นกึ่งพุทธกาล ให้เป็นเสมือนโรงหนังเพื่อ
ความเจริญงอกงามทางสติปัญญา แข่งขันกับบรรดาโรงหนังโรงละคร ที่ขณะนี้ขยาย
ตัวเต็มบ้านเต็มเมืองในนามของสื่อวิทยุโทรทัศน์ และสรรพเครื่องคอมพิวเตอร์ ซีดี.
ดีวีดี. อย่างกลาดเกลื่อนโดยสวนโมกขพลารามและคณะธรรมทานยังมุ่งมั่นสานงาน
เหล่านั้นต่อ และในวาระครบรอบการก่อตั้งสวนโมกขพลารามที่ไชยา ได้ ๑๕ ปี
(พ.ศ.๒๕๕๐) และ ๑๐๐ ปีของท่านอาจารย์พุทธทาส (พ.ศ.๒๕๔๙) ที่กำลังก่อตั้ง
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ให้เป็นอีกสวนโมกข์หนึ่งในกรุงเทพ ให้เป็น
โรงพยาบาลทางสติปัญญาและวิญญาณอีกแห่งหนึ่งทั้งที่สวนรถไฟจตุจักรนี้
ประกอบกับเพิ่งเกิดปรากฏการณ์จตุคามรามเทพที่ขยายจากเมืองนครศรีธรรมราช

จนทั่วตลอดทั้งภาคใต้และแทบทั้งประเทศไทย อธิบายกันอย่างหลากหลาย ในที่นี้จึงขอใช้เป็นเรื่องสำหรับสำรวจตรวจสอบในเรื่องความสุขอย่างครบส่วน โดยเฉพาะในแง่ของ สุขภาวะทางปัญญา เรื่องของ “สติปัญญา” และ “จิตวิญญาณ” ร่วมกันสักครั้งบนหลักการตามที่ท่านอาจารย์พุทธทาสให้ไว้ว่า ต้องทุ่มเทที่สติปัญญาให้เห็นถูกต้องเสียก่อน

จตุคามรามเทพ คือใคร มาจากไหน

ผมเป็นคนที่ชอบเที่ยวรวมทั้งพาคนเที่ยวพระธาตุมากคนหนึ่ง เห็นอะไรในนั้นเป็นสิ่งสำคัญไปหมด จดและจำเอาไว้มากถึงขนาดเคยทำหนังสือภาพในชื่อ “**เรียนรู้ชา พระบรมธาตุเมืองนคร**” เพื่อเผยแพร่และถวายเป็น พุทธบูชาร่วมกับทางวัดพระธาตุ ท่านเจ้าคุณ คณะสงฆ์ ตลอดจนพุทธบริษัท เมืองนครไว้แล้ว

ในนั้น ผมบรรจุเรื่องของจตุคามรามเทพไว้พร้อมภาพสวยสี่สีและแผนผังเชิงกว้างไว้ว่า

“**จดุคามรามเทพท้าวและเหล่าภพยนตร์ผู้ปกครองรักษาพระบรมธาตุ** เป็นงานปูนปั้นลอยตัวรายรอบเชิงบันไดขึ้นสู่ลานประทักษิณสมกับตามตำนานระบุว่า ‘เจ้ากาภษาผูกภพยนตร์ด้วยเวทมนต์คาถาเป็นยักษ์ ครุฑ นาค สิงห์ โค ม้า และช้าง’ ประกอบด้วยยักษ์คู่คือ**ท้าวเวรุขและท้าวเวสุรณ** ครุฑคู่คือ**ท้าววิรุฬักษ์และท้าววิรุฬหก** นาคคู่คือ**ท้าวทตตรฐมหาราชและท้าวทตตรฐราช** โดยที่ยอดบันไดเป็นคู่ของ**ท้าวขัตตุคามและท้าวรามเทพ**นั่งพิทักษ์อยู่ มีสิงห์สามคู่ขนาบเชิงบันได คู่ล่างสี่แดงยืนสงบอยู่ คู่กลางสี่เหลืองนั่งเหยียดปากอยู่ คู่บนสิงห์ดำนั่งยกสองขาหน้าอ้าปากกว้างคำราม...สุดยอดบันไดเป็นประตูไม้บานใหญ่แกะสลักจากไม้แผ่นเดียวเป็นรูปลอยตัวเต็มองค์ประดับกระจกสีของ**พระพรหม**ที่บานด้านตะวันออกและ**พระนารายณ์**ที่บานด้านตะวันตก ซึ่งนับเป็นงานศิลปกรรมชั้นเยี่ยมของชาติอีกชิ้นหนึ่งที่คาดว่าเก่าถึงสมัยอยุธยาตอนต้น เป็นต้นแบบของพระหลักเมืองที่ศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราชปัจจุบัน”

หลังจากท่าน พลตำรวจตรีขุนพันธรักษ์ราชเดช ถึงแก่กรรมและเกิดกระแสตื่นตัวเรื่องพระผ่องสุริยันจันทราและจดุคามรามเทพที่ท่านร่วมกับคณะบุคคลเป็นเจ้าพิธีสร้างเพื่อหาทุนทำศาลหลักเมืองนครเมื่อปี ๒๕๒๙-๒๕๓๐ จนกระจายขยายตัวไปทั่วจนถึงขั้นว่าจดุคามรามเทพนั้นเป็นยอดเทพที่ใครขออะไรก็ให้ ให้อะไรก็รับ โดยเฉพาะเรื่องโชคกลาง รวยได้อย่างไม่มีสิ้นสุด จนถึงที่สุดคือรวยได้โดยไม่ต้องมีเหตุผลตามชื่อของรุ่นหนึ่งซึ่งทำขึ้นที่สุพรรณบุรี

ที่แท้แล้วจดุคามรามเทพคือใคร มาจากไหน แม้หลายคนไม่ข้องใจ แต่ผมขอสรุปไว้ในที่นี้เพื่อการพิเคราะห์ร่วมกันว่า**จดุคามรามเทพ**ที่ต่อเติมเสริมเรื่องจนท่านเป็นได้**สารพัดนั้นน่าจะไม่มีจริง** ไม่ว่าจะเป็นท่านท้าวภูเวรในตอนแรกๆ ที่ว่าเป็นเทพแห่งความมั่งมีศรีสุขจนต่อมาคือพญาศรีธรรมโคกราชผู้สร้างพระธาตุตามด้วยการเป็นพระโพธิสัตว์มาโปรดมนุษย์ให้พ้นทุกข์ และอะไรต่างๆ อีกมากมาย โดยหลายสำนวนล้วนมีที่มาจากทรงเจ้าเข้าใจเอา หรือไม่ก็อ่าน คิด เขียนกันต่อๆ มาเพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์จดุคามรามเทพรุ่นต่างๆ ที่กำลังสร้างขายขยายตัวอย่างไม่รู้ว่เมื่อไหร่จะจบ และจะจบได้อย่างไร

อันที่จริงนั้นใน**ตำนานพระบรมธาตุเมืองนคร**สำนวนต่างๆ ของครั้งเก่าเท่าที่พบและเผยแพร่อยู่ก่อนหน้านี้ ต่างเล่าและเขียนอยู่ในทำนองเดียวกันว่าที่พระธาตุนี้มี ‘**ภพยนตร์**’ที่เป็นเสมือนมนตราที่ผูกไว้เพื่อพิทักษ์รักษาพระบรมธาตุ และเมื่อตามไปพินิจพิจารณาประติมากรรมต่างๆ เท่าที่ปรากฏ แม้จะผ่านการ

บุรณะปฏิสังขรณ์มานับครั้งไม่ถ้วน แต่เชื่อได้ว่ารูปปั้นลอยตัวทั้งหลายที่ยังปรากฏอยู่นั้นท่านหมายถึง ‘ทวยเทพและภพยอนตร์’ ผู้พิทักษ์ ดังชื่อที่มีการจำหลักลงหินติดไว้ได้ฐานว่า ‘**เทวขัตตุคาม และ เทวรามเทพ**’ และการบอกเล่าต่อๆ กันมาว่ารูปนั้นคือใคร แม้ชื่อจะดูสลับกันไปมาบ้างจนจับความไม่ได้ว่าเป็นเทพเหล่าไหน เพราะไม่ตรงต้องตามหลักของจตุโลกบาลที่ตามคติทั่วไปแล้วมีเพียง ๔ (คือ **ท้าวธรรม** อธิบดีของพวกเทพและคนธรรพ์ ครองทิศบูรพา, **ท้าววิรุฬหก** อธิบดีของพวกกุมภกัณท์ ครองทิศทักษิณ, **ท้าววิรูปักษ์** อธิบดีของพวกนาค ครองทิศประจิม และ **ท้าวกุเธร**(หรือเวชสุวรรณ) อธิบดีของพวกยักษ์ ครองทิศอุดร ซึ่งไม่พ้องทั้งรูปและตำแหน่งทิศ)

เมื่ออาจารย์ฉัตรชัย สุกระกาญจน์ แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในฐานะคลังความรู้เรื่องเมืองนครให้**ข้อมูลใหม่** (เมื่อเมษายน ๒๕๕๐) ว่า**พบในชินกาลมาลีปกรณ์** (แปลว่าระเบียบกาลเวลาของพระพุทธเจ้า) ที่แต่งโดยพระเถระรัตนปัญญาเถระแห่งล้านนา ตั้งแต่ พ.ศ.๒๐๖๐-๒๐๗๑ ว่าด้วยตำนานพระพุทธศาสนาที่เผยแพร่เข้าประเทศไทย เรื่องพระเจ้าโจง (พระร่วงโรจนราช) ต้องการพระสติพลภูมิ (พระพุทธสิหิงค์) โดยขอให้พระเจ้าสิริธรรม (พระเจ้าศรีธรรมมาโศกราช) ไปขอมาจากลังกาทวีป ซึ่งตอนหนึ่งพระเจ้าสิริธรรมระบุว่า**มีเทวดา ๔ คน ชื่อสมุนเทวราช ๑ รามเทวราช ๑ ลักษณะเทวราช ๑ ขัตตุคามเทวราช ๑ มีฤทธิ์เดชมาก รักษาเกาะลังกาไว้เป็นอย่างดี** อาจารย์ฉัตรชัยสันนิษฐานว่าขัตตุคามที่คลี่มาเป็นจตุคามในทุกวันนี้อาจมาจากเค้าเรื่องเทวดารักษาเกาะลังกาที่ปรากฏในชินกาลมาลีปกรณ์ก็ได้ แม้จะไม่มีการอ้างถึงอื่น

ทั้งนี้ในไทยเรามีตำนานพระพุทธสิหิงค์ที่เป็นหลักอยู่ ๒ เรื่อง นอกจากชินกาลมาลีปกรณ์แล้ว มี**สิหิงคนิทานหรือนิทานพระพุทธสิหิงค์**ที่แต่งก่อน (เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๐) เมื่อผมไปค้นดู (เมื่อเมษายน ๒๕๕๐) พบกล่าวถึง **‘เทพ ๔ คนผู้รักษาคุ้มครองพระพุทธสิหิงค์นั้นทุกเมื่อ’**ไว้ ๒ ที่ตรงกัน **ประกอบด้วย สมุนเทพ กามเทพผู้มีฤทธิ์มาก รามเทพ และ ลักษณะเทพ** โดยไม่มีขัตตุคาม ซึ่งหากจะเทียบดูก็น่าจะเป็นการเคลื่อนของคำระหว่าง กามเทพ กับ ขัตตุคามเทวราช ก็เป็นไปได้โดยได้มีชาวคณะเดินทางไปถึงลังกาเพื่อสืบหาเรื่องนี้ ประกอบกับ**คุณไมเคิล ไรท์** ซึ่งเป็นผู้รู้มากทั้งเรื่องไทย อินเดียและลังกา มาเฉลยว่าเทพทั้ง ๔ ที่ว่านี้ ถือกันมาจนถึงปัจจุบันในลังกาว่าคือเทพสำคัญที่รักษาลังกา มีศาลเทพารักษ์อยู่ทั่วไป ที่สำคัญก็ ศาลของสมุนเทพที่ตินเขาพระพุทธรูปาพบนยอด

เขาสุมนภูฏ (Adam's peak), ศาลของรามเทพที่แหลมใต้สุดเกาะลังกา ส่วน
ชัตตคามเทพนั้นท่านว่าตรงกับขันธกุมาร มีศาลใหญ่อยู่ในบ้านป่าชื่อว่าชัตตคาม
ในขณะที่อีกเทพ คือลักษณะเทพอาจตรงกับนาลเทพหรือพระโลกนาลซึ่งเป็น
พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรที่มีศาลใหญ่อยู่ในเมืองแคนดี้ ที่สถิตของพระเจี๊ว
แก้วในปัจจุบัน

ไมเคิล ไรท์ยังได้ขยายความไว้ว่า **ชัตตคามหรือขันธกุมาร** เทพของ
ลังกานั้นมี ๖ เศียร ถือเทพาวุธนานา ทำให้สงสัยว่าภาพบนบานประตูบานตะวันตก
ออกที่ว่าเป็นพระพรหมนั้น ที่แท้อาจเป็นชัตตคามหรือขันธกุมารก็ได้ เพราะถือ
เทพาวุธผิดจากพระพรหม แลมน่าจะยังมีพระพักตร์เกิน ๔ อยู่ด้านหลังรูปนูนที่
มองไม่เห็น เป็น ๖ อีกด้วย ในขณะที่เดียวกันบนบานตะวันตกที่เคยว่าเป็นพระ
นารายณ์นั้น การที่ทรงศรด้วย ย่อมแสดงว่าคือรามาวตาร หรือรามเทพนั่นเอง
สอดคล้องกับหลักฐานที่คณะอาจารย์ฉัตรชัย ไปได้มาจากลังกา

ผมจึงสรุปเบื้องต้นได้ว่า จตุคามกับรามเทพ นั้นมีตัวตนจริง ตามชื่อ
และรูปในพระบรมธาตุเมืองนคร น่าจะนำคติติดมาจากลังกาดังปรากฏเรื่อง
ทั้งในลังกาและนิทานโบราณจากทางฝ่ายเหนือทั้ง ๒ แล้วสร้างรอยไว้โดยนำไป
ผูกเข้ากับเทพและภาพยนตร์เพื่อรักษาพระบรมธาตุ นานจนลืมนิราชาของ
เทพทั้ง ๔ ที่ลังกา แล้วนำมาผสมปนกับอีกคติที่ว่าด้วยจุลโลกบาล

ส่วนที่บางท่านสาวยาวต่อไปว่าคติเรื่องเทพทั้ง ๔ นี้เป็นของเดิมทีนคร
ก่อนจะแพร่ไปลังกานั้น ผมยังจนปัญญาปะติดปะต่อ และเกรงว่าจะเกินไป เพราะ
เคยค้นอ่านตำนานพระเจี๊วแก้วฉบับลังกา (คัมภีร์ทราฐาตวงค์) แล้วจะพบว่าทาง
ลังกาเขาไม่มีเลยว่าพระทันตธาตุนั้นเคยเสด็จถึงเมืองนครที่หาดทรายแก้ว เรามี
แต่ว่าพระนางเหมมาลาและพระทันตกุมารพาล่องแม่น้ำจากอินเดียออกมหาสมุทร
ตรงไปลังกาทันทีโดยมีแต่เหตุแย่งชิงระหว่างมนุษย์ นาคและครุฑเท่านั้น

สำหรับปัญหาว่าท่านขุนพันธรักษ์ราชเดชและคณะผู้สร้างจตุคามราม
เทพแต่แรกรู้ได้อย่างไรว่ารูปสลักไม้บนบานประตูนั้นคือ จตุคามรามเทพ จนถึง
ขั้นนำทั้งชื่อและรูปมาทำต้นแบบเป็นยอดเสาหลักเมือง รูปเคารพและพระผง
สุริยันจันทราที่น่าตื่นตาตื่นใจขนาดนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง

พากันไปถึงไหนแล้ว

นาม “**จตุคาม รามเทพ**” นี้เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อช่วงของการสร้างหลักเมืองนครศรีธรรมราช (พ.ศ.๒๕๒๙-๒๕๓๐) เพื่อแก้ปัญหาเมืองในขณะนั้นที่กล่าวว่าเมืองนครมีอาถรรพ์ ถูกผูกดวงเมืองไว้ไม่ให้เจริญ จนเต็มไปด้วยปัญหานำโดยผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัดนครศรีธรรมราชในปีพ.ศ.๒๕๒๘ (พ.ต.อ.สรรเพชญ์ ธรรมานุกิจ) ที่รัฐบาล (พรรคประชาธิปัตย์) สรรหาส่งมาพร้อมคำขวัญ “เมืองนครไม่ปลอดภัยสำหรับโจร” โดยถือการสร้างหลักเมืองเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ พร้อมพิธีทรงเจ้าบวงสรวงบูชาทวยเทพและนานาพิธิมากมาย ได้แก่ พิธีเผาดวงชะตาเมือง ลอยดวงชะตาเมือง สะกดหินหลัก ปลุกยักษ์ปลุกเทวดา ปลุกพระเสื้อเมืองพระทรงเมือง พลิกธรณี เทพชุมนุมตัดชัย ดอกหัวใจสมุทร ฝังหัวใจเมืองเบิกเนตร เจิมยอดชัย แห่และสวมยอดชัย ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นพิธีมิใช่พุทธ มี พล.ต.ต.ขุนพันธ์รักษาราชเดช เป็นเจ้าพิธี มีนายอะผ่อง สกุลอมร เป็นร่างทรง พ.ต.อ.สรรเพชญ์ ธรรมานุกิจ(ยศในขณะนั้น) เป็นเจ้างาน พร้อมกับการสร้างเครื่องรางของขลังเพื่อเป็นที่ระลึกสมนาคุณแก่ผู้สมทบทุนสร้างศาลหลักเมืองที่กล่าวว่าเป็นไปตามอย่างคติศรีวิชัย ประกอบด้วยพระพิมพ์พระพุทธรูปสิ่งศักดิ์, พระผงสุริยัน-จันทร์รา, เหรียญเศียรหลักเมือง และผ้ายันต์ กระดาษยันต์ มีดวงชีผึ้ง สติ๊กเกอร์ ลูกสะกด สร้อยประคำ ตะกรุดต่างๆ อีกมากมาย

ในการสร้างหลักเมืองนครศรีธรรมราช ได้นำตัวแบบเศียร ๔ หน้า ๑ ยอดของเทพยดาแกะสลักบนบานประตูไม้โบราณสมัยอาจเก๋ถึงต้นอยุธยาที่ทางเข้าลานประทักษิณพระบรมธาตุเจดีย์มาเป็นแบบยอดเสาหลักเมืองที่ต่อเติมให้เป็นเศียร ๒ ชั้น ๘ หน้า ด้วยการอธิบายว่าเป็นรูป**จตุคามรามเทพ**อันเป็น**เทวดารักษาเมือง** ในขณะเดียวกันบนพระผงสุริยัน-จันทร์รากี้ได้จัดวางรูปจตุคามรามเทพนั่งไว้ตรงกลาง รายล้อมด้วยรูปพญาราหู กงจักรและสิบสองนักษัตร โดยรูปเทพนั่งนั้นละม้ายกับ ๒ รูปปั้นเทพที่นั้งคุกเข่าซ้ายชันเข่าขวาเฝ้านบานประตูทางเข้าลานประทักษิณพระบรมธาตุเจดีย์ โดยเทพทั้ง ๒ ฟากประตูนั้นมีชื่อจำหลักบนแผ่นหินอ่อนอย่างโบราณอาจเก๋ถึงสมัยอยุธยากำกับไว้ว่า “**เท้าวัดจตุคาม**” และ “**เท้าวรามเทพ**” ร่วมกับอีก ๖ ท้าว (๓ คู่) คือ ท้าวเวฬุราช และ ท้าวเวชสุวรรณ เป็นรูปยักษ์คู่, ท้าววิรุฬปักข์ และ ท้าววิรุฬหก เป็นรูปครุฑคู่, ท้าวทตตรฐมหาราช และท้าวทตตรฐราช เป็นรูปนาคคู่

ในแวดวงคนสร้างและบูชาจุตุคาม เล่ากันต่อๆ กันว่า จตุคามนั้นเป็นเทพ มาปรากฏครั้งแรกในพิธีเข้าทรงที่วัดนางพญา(หรือวัดนางพระยา)ด้วยเสียงดัง มีพลังอำนาจ สั่งให้ พตอ.สรรเพชญ์ ไปหา “ไอ้หนวด” ซึ่งเมื่อ พ.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช หรือ ไอ้หนวด รับรู้ถึงกับปรารถนากออกมาว่า “คือจุตุคามรามเทพ **อดีตกษัตริย์ศรีวิชัย**” แล้วก็พากันบูชาฟุ้งพาท่านผ่านการทรงและบวงสรวงเรื่อยมาโดยให้ความหมายผูกพันกับตำนานเมืองนครศรีธรรมราชเกี่ยวพันทั้งอาณาจักรตามพรลิงค์และศรีวิชัย รวมถึงพญาศรีธรรมโศกราช รวมทั้งการผูกโยงกับประวัติศาสตร์โบราณคดีของดินแดนเอเชียอาคเนย์ยุคศรีวิชัยถึงความยิ่งใหญ่ของนครศรีธรรมราชในอดีตว่าคือ ‘ผู้บำเพ็ญบารมีถึงพรหมโพธิสัตว์ ทรงอำนาจอย่างยิ่งใหญ่ จนได้รับนามภิไธยราชฐานันดรว่า จันทรภาณุ ผู้ซึ่งตั้งดินตั้งฟ้าสถาปนากรุงศรีธรรมโศก ศูนย์กลางแห่งศรีวิชัย...คือผู้ปราบพวกพราหมณ์ที่ปกครองเมืองตามพรลิงค์อยู่ก่อน แล้วสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ สถาปนาเมืองสิบสองนักษัตรหรือกรุงศรีธรรมโศก ผังรากฐานพระพุทธศาสนาอย่างถาวรจนได้รับการเทิดพระเกียรติว่าพญาศรีธรรมโศกราช ภายหลังเป็นเทวดารักษาเมือง สถิตอยู่ ณ รูปจำลองที่บ้านประตู่ไม้ทั้งสอง’

ในสายของทายาท พ.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช เล่ากันว่า ท่านขุนรู้เรื่องของจุตุคามรามเทพมาก่อนแล้วผ่านทางบรรพบุรุษและครูอาจารย์ที่ถ่ายทอดกันมา ซึ่งเล่าว่าพ้องกับจารึกบนแผ่นกระเบื้องจารว่าด้วยตำนานของสุวรรณภูมิที่สืบต่อมาถึงเมืองช้างค้อมศรีธัมมาราช และศรีวิชัยสุวรรณภูมิ ที่ปฐมกษัตริย์ทั้ง ๒ คือขุนอินทโรสเลนทร์และขุนอินทราชาเขียวได้รับการยกย่องเป็นพระเลื้อเมืองพระทรงเมือง มีฐานะเป็นเทวดาประจำเมืองในชื่อว่า ท้าวจตุคาม และท้าวรามเทพ ในขณะที่ตามตำนาน ประวัติศาสตร์ จนกระทั่งเรื่องเล่าในวัดพระธาตุเมืองนคร ที่มีรูปทั้ง ๒ ท้าวอยู่ ไม่เคยปรากฏหลักฐานเรื่องราวอื่นกล่าวถึง จตุคาม-รามเทพ มาก่อน

เว้นมีอยู่กรณีหนึ่งที่เป็นศิษย์เก่าแก่ของวัดพระธาตุตั้งแต่เป็นสามเณรประมาณปี พุทธศักราช ๒๕๑๓ ระบุว่าพระเดชพระคุณ พระรัตนธัชมุนี (คุณฐา-ภรณ์เถร-แบน เปริยญ) เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุนครศรีธรรมราชวรมหาวิหาร ในขณะนั้นบอกว่า ทั้ง ๘ นั่นคือ ๔ คู่ของท้าวจตุโลกบาล เทพผู้รักษาทิศทั้งสี่ ซึ่งทำให้คำ จตุ ไปพ้องกับ จตุคามเข้า

สรุปความได้ว่า จตุคามรามเทพ เป็นเรื่องเพิ่งเล่าใหม่หลังจากลี้ม เลื่อนมาเนิ่นนาน ไม่เป็นที่รับรู้หรือแพร่หลายมาก่อน แต่นำมาประกอบกับ เรื่องราวการทรงเจ้าใหม่ โดยอิงกับตำนานพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช และตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตลอดจนประวัติศาสตร์โบราณคดีศรัทธา และโยงกับรูปเทพทั้ง ๔ ที่หน้าประตูเข้าลานประตักนิมพระบรมธาตุเจดีย์ โดยผนวกรวมชื่อของ ๒ เทพชายชาว “ท้าวขัตตุคาม” กับ “ท้าวรามเทพ” เป็น จตุคามรามเทพแล้วให้ความหมายใหม่หลายอย่างในหมู่ผู้สร้างและส่งเสริมจาก เป็นเทพสำคัญประจำเมือง แล้วมีการเพิ่มความหมายใส่ลงไปอีกมากมาย บ้างให้เป็นเทวราช เป็นพญาศรีธรรมโศกราช เป็นโพธิสัตว์ จนกระทั่งเป็นเทว ราชโพธิสัตว์ก็มี เป็นพญาศรีธรรมโศกราชผู้ได้รับการยกสถานะเป็นเทวราช เป็นโพธิสัตว์ก็มี โดยมีอยู่ช่วงระยะหนึ่งมีการให้ความหมายว่าคือท้าวภูเวร เทพแห่งความมั่งมีแล้วค่อยๆ หายไป

ส่วนในแง่ของการตีความกันตามชื่อ มีการพยายามให้ความหมายว่า ขัตตุคาม ที่หมายถึง เขตคาม-ขัตติยคาม ซึ่งอาจหมายถึงเจ้าที่ ส่วนรามเทพ บ้างก็แปลตรงตัวก็คือพระราม หรือพระนารายณ์ บ้างว่าเป็นคำไทย ‘รามเทพ’ หมายถึง ‘เทพทั้งดงาม’ แต่มีบางท่านสลับคำใหม่เป็น ขัตติยเทพ กับ รามคาม แล้วขยายไปไกลกว่าจะเป็นรหัสให้ถึงเมือง รามคาม อันเป็น นครในอินเดีย สมัยตำนานพระธาตุไฉน โดยเรื่อง ๔ เทพทางลี้กายังไม่มีการรับหรือนำไปใช้ แพร่หลายสักเท่าใด

แรกสร้าง...เพื่อแก้ปัญหาเมืองนครผ่านพิธีกรรม ตามด้วยการประกาศบุญฤทธิทธิคุณสารพัด

แรกสร้างจตุคามรามเทพนั้นชัดเจนว่าเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ ศรัทธาบาารมในการแก้ปัญหาเมืองนคร ส่วนการสร้างรูปเคารพเผยแพร่แจกจ่าย และจำหน่ายก็ในราคาเพื่อการเผยแพร่ เป็นที่ระลึกและระดมทุนเพื่อสร้างศาลหลักเมืองให้แล้วเสร็จ โดยในรุ่นแรกปี ๒๕๓๐ นั้น สร้างพระพุทธรูปลี้หิงค์ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ องค์ มากกว่าจตุคามรามเทพที่ในขณะนั้นก็เรียกว่า พระผงสุริยันจันทรา ซึ่งเหลือจนต้องจะยืมคะยอกันทั่วเมือง และหลายคนก็ยังเกี่ยวเนื่องด้วยการลี้เอา พระพุทธรูปลี้หิงค์แทนเพราะเป็นรูปพระ

ตลอดระยะเวลาการสร้างศาลหลักเมืองนครที่ยืดเยื้อยาวนานเกือบ ๑๕ ปี ที่นครศรีธรรมราชมีเรื่องราวของความเห็นต่างและทิ้งร้างศาลหลักเมืองอยู่เป็นระยะๆ นอกจากความเห็นต่างในเรื่องหลักเมืองนครที่ฝ่ายหนึ่งเห็นว่ามิพระบรมราชเจดีย์เป็นเสมือนหลักเมืองพอแล้ว รวมทั้งที่เห็นว่าการสร้างหลักเมืองมีเบื้องหลังทางการเมืองแล้ว ยังเป็นที่รับรู้ว่าเกิดปัญหาในการจำหน่ายแจกและเงินๆ ทองๆ ในหมู่คณะผู้สร้างและมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยในช่วงนั้นยังมีพิธีกรรมการเข้าทรงตลอดจนการสร้างใหม่พร้อมอิทธิปาฏิหาริย์ออกมาเป็นระยะๆ เช่น เหยียญ พระโพลีสัตว์ฟังพระภาพ (๒๕๓๒), เหยียญปิดตาฟังภาพ ที่ระลึกสร้างศาลหลักเมือง (๒๕๓๒), เหยียญนักษัตรประจำราศีเกิด สร้างหลักเมือง (๒๕๓๔) และปรกใบมะขาม ที่ระลึกในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลหลักเมือง (๒๕๔๓) ในขณะที่กว่าศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราชจะเสร็จได้หลายฝ่ายต้องออกแรงเข้าไปแทรกแซงจัดการแทนฝ่ายริเริ่มสร้างหลักเมืองที่มีชาวการเห็นต่าง วางมือและแยกย้าย เปลี่ยนตัวกันสร้างวัดอุดมคณออกมาจนในที่สุดผู้ว่าราชการจังหวัดหลายคนทนไม่ได้ที่จะให้หลักเมืองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจิมยอดชัยให้แล้ว (๓ สิงหาคม ๒๕๓๐) แต่สร้างศาลไม่รู้เสร็จ รกเรื้อยยืดเยื้อ ถึงขั้นทางราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องออกแรงตั้งคณะเฉพาะกิจเป็นกรณีพิเศษนำโดยนายกเทศมนตรีนครนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นฝ่ายที่กลุ่มริเริ่มสร้างหลักเมืองมุ่งหมายข่มนาม มาเป็นผู้อำนวยการจัดการจนสร้างศาลเสร็จและเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต้องกลายมาเป็นผู้ดูแลบำรุงรักษาศาลหลักเมืองให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยมาจนทุกวันนี้ที่กลายเป็นเทวสถานสำคัญของขบวนการสร้างจตุคาม

ส่วน จตุคามรามเทพ นั้นเป็นเพียงวัดอุดมคณธรรมดามาจนปี ๒๕๓๘ ที่เกิดสุริยคราสเต็มดวงแล้วตามมาด้วยกระแสนุชาราหู วัดอุดมคณจตุคามรามเทพที่มีรูปราหูอยู่ และมีเรื่องเล่าถึงปรากฏการณ์พระอาทิตย์พระจันทร์ทรงกรด ฝนตกรอบแต่ไม่ตกในบริเวณพิธีในเวลาปลุกเสกในทำนองฟ้าดินสำแดงเทพนิมิตให้เห็นจึงเผยแพร่สู่วงการพระเครื่องอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ในปี ๒๕๔๑-๔๒ ราคาซื้อขายเริ่มขยับจากร้อยเป็นพันต้นๆ ก่อนจะพุ่งถึงหมื่นแสน ‘ท่ามกลางเสียงสวดคำว่า เป็นพระเชียร’ โดยที่ก่อนหน้านี้เมื่อปี ๒๕๓๘ ที่มีนักเลงพระเครื่องส่วนกลางเหมาทั้งหมดทั้งพระพุทธรูปสังคและจตุคามในชื่อของพระผดสริยัน-จันทร์ราที่เหลือนอยู่ที่ศาลหลักเมืองเป็นจำนวนมากจนต้องใส่รถกระบะขนไปราคาก็ยังอยู่ที่

เรือนสิบ แล้วไปเริ่มทำกล่องพลาสติกใส่จำหน่ายแจกในวงการระดับประเทศ ในครั้งนั้น ก่อนที่จะมีการจัดสร้าง ประกาศ ‘บุญฤทธิ...อิทธิคุณ’ สารพัดทั้งเรื่องหายไข้ แล้วคลาด โชคลาภ คำขึ้น เมตตามหานิยม ลงในหนังสือต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีเอกสารแนะนำพร้อมใบจอง โฆษณาประชาสัมพันธ์และกระจายวางแผงเปิดจองอย่างเป็นทางการจะลักษณะในปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมาจนในปี ๒๕๔๙ ก็ยกระดับของหน้าหนังสือพิมพ์รายวันพร้อมทำแผ่นผ้าโปสเตอร์บิลบอร์ดมหึมาพร้อมพิธีทั้งพุทธ-เทว-มังคลาภิเษก จนเป็นอภิมหาพุทธเทวมังคลาภิเษกผสมผสาน ณ พุทธเทวสถานต่างๆ ที่ทยอยสถาปนาเพิ่มเติมจากวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร นครศรีธรรมราช ศาลหลักเมืองนครศรีธรรมราช และวัดนางพระยานครศรีธรรมราช อันเป็นแดนกำเนิด ออกจากวัดไปถึงกลางป่า ยอดเขากระทั่งลงโปสติดือทะเล จนแทบทั่วทั้งประเทศไทยและขยายไปประเทศข้างเคียง ด้วยชุดคำประกาศในทำนองคล้ายๆ กัน ว่า

‘วัดอุดมคงคาคูตามรามเทพทุกชนิดประกอบด้วยบุญฤทธิ ด้วยอำนาจแห่งมหาอิทธิคุณ มন্ত্রาอาถรรพ์ของพระเทวราชโพลีสัตว์จุตามรามเทพ ช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายทั้งหลายทั้งปวงแก่ผู้ที่มีไว้ติดตัวหรือบูชาประจำเคหสถาน ช่วยให้การประกอบอาชีพบังเกิดผลดีอย่างน่าประหลาดใจ มีอิทธิคุณโด่งดังในเรื่องของมหาโชค มหาลาภ ความร่ำรวย ดลบันดาลให้ธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรือง มีความมั่งมีศรีสุขตามวาสนาบาปรมิของแต่ละคน สามารถคุ้มครองป้องกันภัยได้รอบด้านด้วยความศักดิ์สิทธิ์มีปาฏิหาริย์อยู่เหนือฟ้าเหนือดินสามารถบันดาลให้สมปรารถนาได้นานับการที่ไม่เกินวาสนาบาปรมิหรืออำนาจกรรมของตนตามหลักสัจธรรมของพระพุทธศาสนา’

จน**พุ่มพรวดในคราวพระราชทานเพลิงศพ พล.ต.ต.ขุนพันธรักษ์ราชเดช** ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ หลังการเสียชีวิตด้วยวัย ๑๐๘ ปี เมื่อปี ๒๕๔๙ ที่ส่งกระแสขยายต่อ ก่อเกิดการสร้าง บูชา จำหน่ายจตุคามรามเทพไปทั่วทั้งประเทศ จนเกิดแม้กระทั่งการพบทั่วจตุคามรามเทพภาคเหนือที่พระธาตุดอยสุเทพ โดยจะเห็นได้จากชื่อรุ่นและสรรพคุณของจตุคามรามเทพที่สร้างกันมาตั้งแต่ต้นที่เคลื่อนไหวความหมายมา ๓ ระลอกด้วยกัน คือ ระยะแรก การเป็นเทพรักษามือเมืองเพื่อความสงบร่มเย็นและรุ่งเรืองของบ้านเมือง แล้วยกระดับเป็นเทพสารพัดนึกที่พึ่งได้ทุกอย่าง ในช่วงปี ๒๕๔๕-๒๕๔๘ แล้วลงเอยที่การเป็นเทพแห่งความร่ำรวยในช่วงต่อของปี ๒๕๔๘-๒๕๔๙ แล้วขึ้นสูงสุดอยู่ในขณะหนึ่งในต้นปี ๒๕๕๐ ก่อนจะแผ่วแล้วค่อยๆ ตกลงเรื่อยๆ ในทุกวันนี้

สู่ Universal God ที่พึ่งได้สารพัด และ เป็นโอกาสหาเงิน เอาเงินเป็นที่ตั้งทั้งนั้น

สรุปได้ว่าสถานะของจตุคามรามเทพเมื่อแรกสร้างนั้น กำหนดตำแหน่งให้ท่านเป็นเทพประจำเมืองนครผู้มาปกป้องรักษาปัดเป่าอาถรรพ์ของเมือง ก่อนที่จะขยายเป็นเทพที่พึ่งได้สารพัดในท่านอง Universal God ที่ขออะไรให้หมดอย่างไม่มีเงื่อนไข ต่างจากพระเครื่อง พระเกจิและรูปเคารพของเทพอื่นๆ ที่มีคุณพิเศษเฉพาะด้านเฉพาะทางเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีของแต่ละองค์ แล้วยังมีข้อกำหนดความประพฤติปฏิบัติกำกับไว้ด้วย แล้วสถานะของจตุคามยังถูกปรับวางตำแหน่งใหม่มายุติลงตัวสนองจริตผู้คนที่ไม่รวยทางลัดในฐานะเทพแห่งอภิมหาโชคกลาง เสริมทรัพย์ในทุกวันนี้ ตามชื่อรุ่นที่บอกบ่งถึง ‘จุตชาย’ อย่างชัดเจน เช่น มีงูไว้ไม่จน, เงินไหลกอง ทองไหลมา, รวยทั้งโคตร, โคตรรวย, โคตรเศรษฐี มีกำไร, โคตรเศรษฐีรวยล้านฟ้า, เงินทองมั่งคั่ง, โคตรมหารวย, รวยเงินทอง, โชคลาภมหาเศรษฐี, เจ้าสัวยุคแปด, พ่อให้เงิน พ่อให้รวย, มงคลเศรษฐี, มีกูไว้ไม่จน, มั่งมีศรีนคร, มหาเศรษฐีบุญฤทธิ์, ก้าวหน้ามหาโชค, มหาเศรษฐี, โคตรเฮง โคตรรวย, มหาเศรษฐีตลอดหนี้, ทรัพย์ไพศาล, เศรษฐีใหญ่, เทพเนรมิต, ฟ้าบันดาล, พ่อให้เฮง พ่อให้รวย, รวยมั่งคั่ง, รวยเงินล้าน และรวยไม่มีเหตุผล ฯลฯ ประมาณการกันว่าน่าจะมีการจัดสร้างแล้วไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ รุ่น และไม่น่าจะน้อยกว่า ๑๐๐ ล้านรูปแล้ว ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทยเคยวิเคราะห์ว่าวงเงินที่สะพัดสัมพันธ์กับกระแสจตุคามในระยะที่กำลังขึ้นนั้น น่าจะอยู่ประมาณ ๓ - ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท

ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ของการสร้างจตุคามรามเทพนั้น รู้ๆ กันว่าสร้างเพื่อหาเงินตั้งแต่รุ่นแรกเหมือนกับวัตถุมงคลทั่วไป เพียงแต่การหาเงินมีความชัดแจ้ง รุนแรงและจริงจังมากขึ้นเป็นลำดับ อาจจะกล่าวได้ว่าเรื่องความศรัทธาเชื่อถือน่าจะเป็นรองกว่าการเห็นเป็นโอกาสหาเงิน เอาเงินเป็นที่ตั้ง กระบวนการทั้งหลายก็ทำเพื่อให้ได้ราคา รวมทั้งเรื่องสำคัญที่ทุกรุ่นมุ่งเน้นนำเสนอคือ ทีมงานดี เจตนาวัตถุประสงค์ดี พิธีกรรมดี รูปลักษณ์และมวลสารดี ที่ขณะนี้กำลังลงตัวว่าขอให้ “*รูปสวย พิธีดี...มีกล่องใส่*” ก็ดูเหมือนจะทำเพื่อสร้างจุดเด่นเพื่อการขาย

จากการพูดคุยกับผู้คนจำนวนมาก ผู้เขียนได้ข้อสรุปถึงกลุ่มบุคคลที่ข้องเกี่ยวกับปรากฏการณ์จตุคามรามเทพนี้มีอยู่ ‘๕-๖’ ประกอบด้วย กลุ่มเชื้อ-ขอบ-ช้อน-เฉย และ ไข่เลย

กลุ่มเชื้อ เป็นกลุ่มเบื้องต้นที่ใกล้ชิด นับถือบูชาและเชื่ออย่างจริงจัง ทั้งในกระบวนการทรงเจ้าและเรื่องราวที่ผ่านทางร่างทรงออกมา ประกอบกับนาฬิกาอิทธิปาฏิหาริย์ที่ได้รับการดีและขยายความ แล้วเผยแพร่กันออกไปผ่านสื่อสารพัด รวมทั้งกลุ่มผู้ที่รู้สึกว่าได้รับผลจากการ ‘ขอได้’ หลากหลายเรื่องราวจนถึงขั้นเชื่ออย่างหัวปักหัวปำ บูชาสะสมอย่างเอาจริงเอาจัง

กลุ่มชอบ เป็นกลุ่มใหญ่ที่บอกว่าไม่เชื่อเท่าไรแต่ชอบที่สวย ชอบศิลปะ จึงแสวงหาสะสมและสวมใส่เป็นเครื่องประดับที่ดี และอินเทรนด์

กลุ่มซ้อ เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดและน่าจะเหลื่อมกันอยู่กับกลุ่มชอบ เป็นกลุ่มที่ตามจองตามหา ตามเช่าตามซื้อตั้งแต่เริ่มจอง (เหมือนหุ้นราคาพาร์) หรือแรกออกมาใหม่ๆ ในราคาต่ำๆ ไว้คอยปล่อยหรือแบ่งปันให้กันในราคาที่ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงขึ้นทุกวันทุกชั่วโมง โดยเฉพาะคอยแบ่งปันแก้มิตรแดนไกลที่ติดต่อมาหาที่เมืองนคร

กรณีรุ้นเงินไหลมา รุ้น ๒ ที่ถึงขั้นตักกันในการเปิดรับใบจองหนแรกที่วัดพระนครแล้วถึงขั้นมีคนตายในวันเปิดรับใบจองหนที่สองก็ด้วยกลุ่มนี้เป็นสำคัญ กล่าวคือท่านมหาโมตริ ผู้สร้าง ปราบกว่าอยากให้อาชีพประชาชนชาวบ้านรายเล็ก รายน้อย ไม่อยากให้เกิดอยู่กับแผงพระ พ่อค้า นายทุนเงินหนา จึงไม่ขายใบจองผ่านทางเอเยนต์แผงพระและร้านทองต่างๆ เปิดให้มารอคิวรับใบจองที่วัดเอง คนละใบ ใบละ ๑๓ แวน ๕๐๐ บาท (พระผงจุฑามารมเทพทำเป็นพิมพ์น้ำตาลแว่น วงกลมอย่างน้ำตาลมะพร้าว น้ำตาลโตนด นิยมเรียกเป็นแวนๆ) ซึ่งด้วยชื่อและกิตติศัพท์ของรุ้นแรกจากราคาจอง ๖ แวน ๕๐๐ บาท ที่ออกตัวได้ ๒-๓ เดือน ให้หลัง ในราคาแวนละ ๒,๕๐๐ บาท (แวนใหญ่ ๔-๕,๐๐๐ บาท แวนเล็ก ๒-๒,๕๐๐ บาท) ทำให้วันนั้นวัดแทบแตก คนซ้อแห่กันไปจนแน่นวัดก่อนเวลาเปิดจองที่ ๔ ถึงขั้นตักกันวุ่นวายจนต้องระงับการเปิดจองไว้ก่อนที่จะเสียหายถึงตาย

ในการเปิดจองหนสองที่แยกเป็น ๓ จุด ให้รับใบจองแล้วนำไปขึ้นของได้เลยนั้น ปรากฏว่ายุ่งจนถึงขั้นมีคนตายเพราะนอกจากการตื่นของคนที่ยกบอกว่าชอบและเที่ยวซ้อแล้ว พบว่ามีกระบวนการทั้งจ้างวานและออกแลกกันอัตราค่าใบจอง ๕๐๐ บาท ค่าเหนื่อยเบื้องต้น ๕๐๐-๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาท กับเมื่อได้ของแล้วยังมีรางวัลพิเศษ ในขณะที่หน้าประตูออกมา มีคนรอซ้อซ้อซื้อทันทีในอัตราแวนละเรือนพันสองพัน ทั้งที่ยังจองซื้อกันไม่เสร็จ พระมหาโมตริต้องหลบหนีฝูงชนไปหาวิธีออกตัวใหม่ๆ ราคาที่ถีบในบางขณะถึง ๑๓ แวน ๙,๐๐๐-๑๐,๐๐๐

บาท โดยในขณะนั้นที่มีการทำกันออกมามากและไม่จำกัดจำนวนจนใครๆ ก็มีกัน
ทั่วแล้ว กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีของอยู่มากแต่ปล่อยไม่ออก เงินทองที่ท่วมลงไปด้วย
หวังว่าจะได้ต่อยอดก็เกิดการชะงัก มีแต่บรรดาจตุคามรามเทพอยู่เต็มบ้านแต่ยัง
ขายไม่ออก

กลุ่มเฉยๆ กลุ่มนี้มีอยู่ไม่น้อย มีทั้งที่เห็นว่ามีเป็นที่ระลึกพอแล้ว,
เห็นว่าไม่ใช่พระไม่เอา และที่เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ถูกไม่ควร ขอไม่ยุ่ง แต่ไม่อยากจะ
ตัวเองยุ่ง ไม่ขอว่าอะไร แต่มีความห่วงใยคอยรับฟังเรื่องราวและหาวิธีปรับทุกข์
กันอยู่ว่าเมื่อไรควรจะทำอะไรและอย่างไรให้เพื่อนพี่น้องพระเจ้าได้ทำได้ค้าหาเงิน
กันไปพลางก่อน เพราะเมืองนครชัยชาญมานาน กระทั่งเห็นเป็นโอกาสทำมาค้าขาย
ของคนนคร เป็นสินค้าโอท็อปสำคัญของเมืองนครไปเลยก็มี โดยกระแสสะพัด
ของเงินและตลาดเมืองนครย่อมส่งผลต่อคนนครแทบทุกฝ่าย แม้จะมีได้เชื่อ
ชอบหรือช้อนไว้ก็ตาม ผมเองจัดอยู่ในกลุ่มนี้ แต่ก็ไม่ได้ดูตาย ติดตามศึกษาค้นคว้า
ทำความเข้าใจเพื่อช่วยเหลือและตั้งสติสังคมในการหาทางออกในอนาคตเมื่อเกิด
ปัญหา

กลุ่มสุดท้าย ไล่เลยถือเป็นกลุ่มตัวจักรป็นกระแสสำคัญที่สุด คือกลุ่ม
ผู้สร้าง และจัดจำหน่ายทั้งหลายที่กระจายขายตัวโยโย่อย่างน่ากลัวไปในแทบทุก
วงการ ดังจะเห็นบุคคลจากทุกระดับชั้นสถาบันบทบาทที่ถูกเชื่อมโยงมาเกี่ยวพัน
กับการสร้างหมดแล้ว ทั้งในลักษณะผู้ลงทุนคณะกรรมการ ประธาน ผู้ประสานงาน
หน่วยงาน ตลอดจนโครงการต่างๆ สารพัดจะคิดตั้งชื่อ กลุ่มนี้น่าจะเป็นผู้ได้รับ
ผลประโยชน์สูงสุด

แต่ต่อมโลกและหลงของคนไทย(พุทธ)ได้อย่างจังๆ

ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าจตุคามรามเทพ นับเป็นวัตถุมงคลที่เกิดขึ้น
ตามเหตุตามปัจจัยของสังคมไทยด้วยเหตุดังนี้

หนึ่ง การอ่อนล้าของพุทธศาสนิก ‘บริษัท ทั้ง ๔’ ของสังคมไทย

ทุกๆ ที่คนไทยส่วนใหญ่ประกาศตัวว่าเป็นพุทธ จนสิ่งขึ้นกำลังเกิดการเรียกร้องถึงกระทั่งกดดันให้มีการกำหนดให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างกันอยู่ แต่เรื่องนี้กลับมีนัย ในขณะที่ไม่ค่อยเข้าไปผสมโรง ‘พุทธทวาทิเบศ’ และเร่งสร้างเทวสถานประจำวัดกันเต็มไปหมด จนแม้เมื่อสงครามที่ผ่านมาก็พบว่า การหลั่งไหลสร้างน้ากราบไหว้บูชาเทพก็ไม่แพ้พระพุทธรูป รวมถึงพระพุทธรูปสิ่งสำคัญของเมืองนครด้วย ดูท่าทางจะสมათานบริษัทเทพกันมากกว่าพุทธ หรือถ้าเป็นพุทธก็กลายเป็นพุทธพาณิชย์เสียมาก

พระราชธรรมสุธี เจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ปรารภกับผู้เขียนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาว่าอยากฝากถึงพุทธศาสนิกชนที่พากันบูชาจุดตามรามเทพว่าอย่าลืมว่าแท้จริงแล้วเป็นเพียงเทพผู้รักษาพระบรมธาตุ ผู้รักษาพระบรมธาตุไม่ได้หอก ทำให้ผู้เขียนนึกถึงที่ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุเตือนว่า ระวังพระพุทธรูปจะบังพระพุทธรเจ้า บังจนแม้กระทั่งพุทธธรรมจนกลายเป็นภูเขามหิมาแห่งวิฤพุทธธรรมไปเลย

แม้แท้จริงแล้วพุทธศาสนายังแจ่มชัดพร้อมอยู่ทั้งหลักการ-ปรีชาติ-แนวทางการศึกษาพัฒนาและฝึกฝน-ปฏิบัติ และ ผลปรากฏกับผู้ศึกษาและปฏิบัติ-ปฏิบัติ เพียงแต่ ‘บริษัท ๔’ ที่เหลืออยู่เพียง ๓ ในสังคมไทย คือ ภิกษุสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา พวกเราเองที่อ่อนล้า ไม่เข้มแข็งในหลักทั้ง ๓ ปรีชาติ-รู้ก็ไม่ถูก ปฏิบัติ-ทำก็ไม่แท้ ปฏิเวธ-ผลก็ผิดเพี้ยนไปหมดอย่างที่เป็นอย่างนี้ เป็นอยู่ จนปรากฏอาการประอะไปหมดของแวดวง ‘พุทธบริษัท’ อย่างที่เห็นและเป็นอยู่ เช่น แต่เดิมแม้พุทธพาณิชย์ก็ไม่งาม มาถึงปัจจุบันกำลังทำเป็นเทพในนามพุทธ ทำวัดพุทธเป็นเทวสถาน พระภิกษุสงฆ์แท้ๆ กลับเสกสักการะบูชาเทพ ในขณะที่อุบาสกอุบาสิกามากมาย ก็พลอยนิยมเสริมส่งสรรเสริญ ให้มีการทักทายทั้งดิ่งกันแต่อย่างใด

เรื่องนี้นานินยมนับถือพี่น้องศาสนิกอื่นทั้งอิสลาม และคริสต์ที่ไม่ได้ไหวหวั่นตามกระแสไปด้วย และเราอาจจะต้องทบทวนวิคิด วิธินับถือของพวกเขาในพุทธศาสนาเสียแล้ว

สอง การมก่าย ไม่ไฝรู้ สู้สิ่งยากของคนไทย ตามสมัยแห่งวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมสมัยใหม่

ท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์เคยแสดงธรรมไว้ว่า สังคมสมัยใหม่
ที่เจริญนั้นเป็นสังคมของคนไฝรู้ และสู้สิ่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับวิถีพุทธอย่างยิ่ง
คือส่งเสริมทั้งปัญญาและปฏิบัติ ดังปรากฏในหมวดธรรมต่างๆ มากมาย ตั้งแต่
เรื่องไตรสิกขา(ศีล-สมาธิ-ปัญญา), พล ๕ (ศรัทธา-วิริยะ-สติ-สมาธิ-ปัญญา),
อริยมรรคมีองค์แปด (หมวดว่าด้วยปัญญา คือ สัมมาทิฐิ-ความเห็นชอบ, สัมมา
สังกัป-ความดำริชอบ, หมวดว่าด้วยปฏิบัติ มีสัมมาวาจา-วาจาชอบ, สัมมากัม
มันตะ-การงานชอบ, สัมมาอาชีโว-ดำรงชีวิตชอบ, สัมมาวาโย-ความพยายามชอบ,
ในขณะที่ สัมมาสติ-มีความระลึกชอบ และ สัมมาสมาธิ-ตั้งใจมั่นชอบ ที่อยู่ในหมวด
สมาธินั้นก็อาจนับอยู่ในหมวดปฏิบัติได้เช่นกัน, รวมถึงเรื่องปริยัติและปฏิบัติ
อันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จหรือปฏิเวธโดยท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ได้ปรารภ
ว่า สังคมไทยนั้นจะไม่เป็นไปในทางที่เจริญสมัย ทั้งที่ส่งเสริมการศึกษาและ
พัฒนากันอย่างมาก ทั้งที่มีการส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่อยู่
บนหลักของเหตุและผลพร้อมทั้งการทดลองปฏิบัติให้ปรากฏจริงเชิงประจักษ์

แต่สังคมและคนไทยไม่น้อยที่โน้มไปในทางมก่าย ไม่ไฝรู้ ไม่สู้สิ่งยาก
จึงไม่มีการค้นหาความหมายที่เป็นมา พวกกันเชื่อและเติมแต่งต่อๆ กันผ่านร่างทรง
คำเล่าลือและโฆษณาประชาสัมพันธ์ แล้วเอาแต่กราบไหว้บูชาวิงวอนหวังโชคลาภ
ที่จะได้รับการดลบันดาลอย่างง่ายๆ และมากเกินไปกว่ากำลังแรงที่ลง

ประเด็นนี้เป็นประเด็นใหญ่ยิ่งกว่าความเป็นพุทธ เพราะอาจนับได้ว่า
การศึกษาสมัยใหม่ที่ใช้วิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์เป็นฐาน และทุ่มเทกันมากที่สุด
กำลังถูกตรวจสอบท้าทายครั้งใหญ่ทีเดียวเพราะเล่าเรียนสั่งสอนวิชาการเทคโนโลยี
กันทั้งประเทศ แล้วทั้งประเทศก็กลับหันหลังให้วิทยาศาสตร์เสียหมดสิ้น

สาม การเกิดขึ้นใหม่อย่างลงตัวของเครื่องบูชาทั้งรูปลักษณ์ เรื่องราว โดยเฉพาะการใส่ความหมายให้เป็นเทพในระดับ Universal บนได้ ไหว้รับ บันดาลได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องความร่ำรวยที่ทุกคน ปรารถนา

ต้องยอมรับว่าตุลาคมเทพที่เกิดขึ้นนี้ เปิดมิติใหม่ๆ เข้าชั้น
นวัตกรรมในหลายมิติ กล่าวคือ

• **รูปลักษณะ** การออกใหม่ในพิมพ์ใหม่ ใหญ่กลมโตที่เรียกว่าพิมพ์ **น้ำตาลแว่น**ที่แรก ๆ เกิดคำถามว่าใหญ่อะไรอย่างนี้ จะชวนเข้าไปได้อย่างไร แล้ว กลับกลายมาเป็นพิมพ์ยอดนิยมออกมาชวนนอกสื่อเข้ากับสายประจำเส้นโตที่ เสริมกันอย่างสมส่วน

• **การเป็นเทพสาธณะ** **ที่ใครไม่เป็นเจ้าของ** ใครก็ทำได้สร้างได้ ไม่ต้องขอใคร ขอให้รูปสวยและใส่เรื่องเข้าไปให้ดูดี ในขณะที่รูปพระจะต้อง ขอบจากเจ้าสำนัก และติดกรอบจารีตที่ไม่สามารถออกแบบและใส่ให้ได้อิสระตามใจ ทำให้วัดลุ่มงกลดตุคามรามเทพมีหลากหลายรุ่นและหลายรูปแบบที่สุด ในแต่ละ รุ่นก็มีหลายแบบหลายสี หลายเทคนิค เรียกว่าสร้างสรรค์กันได้สุดๆ พร้อมกับเรื่อง ราวพิธีกรรมที่ต่างกัน แต่งกันได้อย่างเต็มกำลัง ดังเช่นพิธีก็มีจนถึงชั้นจักรพรรดิ อภิมหาพุทธเทวมังคลาภิเศกทีเดียว

• **การยกฐานะขึ้นเป็นเทพสากล** **กล่าวคือไม่เจาะจงในอิทธิบุญ ฤทธิ์ใดๆ แต่ได้ทั้งหมด** บนได้ไหวรับ บันดาลได้หมด ในขณะที่แต่เดิมไม่ว่าจะเป็นพระเครื่องของลัทธิลุ่มงกลหรือเทพใดๆ ต่างมีคุณวิเศษเฉพาะด้านเท่านั้น เช่น พระขุนแผนดังในเรื่องเมตตามหานิยม พระรอดเด่นในเรื่องแคล้วคลาด หลวงพ่อทวดในเรื่องอิทธิฤทธิ์ดลบันดาล พระคุณศรีในเรื่องความสำเร็จและ ศิลปะวิทยาการ แต่งตุคามรามเทพนั้น ชัดเจนมากในทุกเรื่อง เข้าขั้นเป็น Universal God พร้อมกับจุดขายที่โดดเด่นและโดนใจสุดๆ คือ **ความเป็นอภิมาโคตร บันดาลโชคลาภ**

จนเกิดการชะงักงันของตลาดวัดลุ่มงกลเพราะคนหันมาคลั่งไล่ตุคาม รามเทพแทบหมด จนต้องปรับตัวบูรณาการใหม่ เกิดตุคามรามเทพรอบใหม่คู่ กันกับทั้งหลวงพ่отวด, หลวงปู่ศุข, หลวงพ่อโต, กรมหลวงชุมพร, เจ้าพ่อพะวอฯ

และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเกิดขึ้นและขยายตัวของตลาดใหม่ๆ ในวงการวัดลุ่มงกลอย่างไม่เคยมีมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจ ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ไฮโซไฮโซ พ่อค้าแม่ขาย รวมถึงคนชั้นกลาง และที่เรียกตัวเองว่า **‘ปัญญาชน’** จำนวนไม่น้อย รวมถึงการได้รับสถานะพิเศษเป็นได้ทั้งวัดลุ่มงกล เครื่องรางของขลัง เป็นทั้งเครื่องประดับแสดงสถานะบารมีและรสนิยม

สี่

การจัดการในระบบการตลาดสมัยใหม่ ในเชิงวัฒนธรรมความเชื่อ และ Brand ที่สนองส่งและสร้างกระแสสมทบสุดกำลัง

ในแวดวงคนโฆษณาการศึกษากรณีของจุฬารามเทพในนามของ ‘แบรนด์ดัง’ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าแบรนด์จุฬารามเทพนี้มีสถานะพิเศษเหนือกว่าแบรนด์อื่นๆ ไปตรงที่การไม่มีเจ้าของ ทุกคนเป็นเจ้าของจึงรุมกันคิดค้นและนำเสนอพร้อมกับการขาย ในขณะที่นักการตลาดทั่วไปในการสร้างแบรนด์ยังมีการจำกัดเอกลักษณ์ความเป็นเจ้าของแบรนด์ ด้วยเหตุนี้แบรนด์นี้จึงเหนือธรรมดา

อีกประการหนึ่งคือ ความหมายที่ใส่กันในแบรนด์นี้ก็เหนือกว่าแบรนด์การค้าอื่นๆ เพราะมากกว่าการเป็นสินค้าคุณภาพ คืออย่างนั้นอย่างนี้ แต่ไปไกลถึงความ ‘ขลังและศักดิ์สิทธิ์’ อย่างนั้นอย่างนั้น ซึ่งแบรนด์เดิมๆ ไม่เคยทำและทำไม่ได้ รวมทั้งพระเครื่องเดิมๆ ก็ไม่เคยทำและทำไม่ได้เช่นกัน

เมื่อทำได้อย่างอิสระ ประกอบกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ถึงจากที่เน้น ทีมงานดี เจตนาวัตถุประสงค์ดี พิธีกรรมดี รูปลักษณ์และมวลสารดี ก็คือมาลงที่ รูปสวย พิธีดี และที่เพิ่งเพิ่มใหม่คือ มีกล่องใส่ ก็พอเดินตลาดได้

และที่สำคัญที่สุดคือการจัดการด้วยระบบการตลาดสมัยใหม่เต็มรูปแบบ เริ่มจากการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ โฆษณาเปิดจองปูพรม พร้อมแจกและพิธีกรรมกับสร้างข่าวกับกระแสเรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ แล้ววางแผงผ่านตัวแทนทั่วประเทศทั้งแผงพระ ธนาคร ร้านทอง รวมทั้งการช่วยซื้องานเหมือนว่าหมด ส่งให้ราคาได้ขึ้นจนขึ้นตลาด

ห้า

ความไม่มั่นคงเหมือนไม่มีทางออกของสภาพสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจการเมืองของประเทศที่สะสมจนถึงทุกวันนี้

ในความเห็นของผู้เขียน ประเด็นนี้เป็นเพียงประเด็นประกอบ แต่มีความสำคัญที่ส่งให้จุฬารามเทพโดดเด่นขึ้นมาในช่วงระยะหนึ่ง ทั้งๆ ที่มีการสร้างสื่อรณรงค์กระแส ‘พอเพียง’ มาก่อนไม่น้อย แต่ก็ถูกกลบหายไปด้วยกระแส ‘โคตรรวย’ นี้

มีหลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าเนื่องจากสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศที่ทั้งเครียดและวุ่นวายเหมือนยังไม่มีทางออกจึงหาอะไรง่าย ๆ ไปพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์บ้างดีกว่า เพื่อว่าจะมาช่วยได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วย และที่สำคัญต้อง

อย่าลืมว่าในขบวนการพันธมิตรประชาธิปไตยที่ก่อการจนเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร
รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นั้น จตุคามรามเทพก็ถูกเชิญมาช่วยด้วยตั้งแต่ต้น
จนตลอด ภาพขบวนหน่วยคุ้มกันในเสื้อยืดสีดำลายพญาชิงชัย (คล้ายหนุมาน)
ที่ถือว่าเป็นแม่ทัพเอกของจตุคามรามเทพ ห้อยคอด้วยจตุคามรามเทพ แล้วถือ
ธงดำลายพญาชิงชัย คงช่วยให้ระลึกได้ รวมถึงการป้กรงพญาชิงชัยประจำแทบ
ทุกเวทีด้วย

ผู้เขียนสรุปว่าปรากฏการณ์จตุคามรามเทพที่เกิดขึ้นและขยายตัวอย่าง
ไม่คาดคิดนี้เป็นได้ก็เพราะเข้าไปแตะต่อมโลกและต่อมหลงของคนไทยได้อย่างจัง
จนน้ำแห่งอัสวาทินอนนิ่งอยู่ในใจในเนื้อในตัวก็เอ่อนองออกมากองๆ ของกิเลส
ที่ผ่านเปโรเซไปทั่ว

ประสาอะไรกับใครอื่น ผู้เขียนเองยังเคยคิดง่ายๆ จะไปหาจองเอามา
ปล่อยเป็นกำไร ไม่ต้องทำอะไรอีกเพราะไม่มีอะไรอีกที่ทำได้แบบนี้แล้ว
สมดังที่นักคำจตุคามรามเทพคนหนึ่งเปรยบนโต๊ะชาวมั่นโกข้างๆ ว่า ‘ดินที่ไหน
ก็ไม่แพงเท่าดินเมืองนคร เพราะเอามากดพิมพ์นิดเดียว ด้วยค่าจ้างกดเพียง
๒ บาทห้าสิบ ราคาขึ้นได้เป็นหมื่นๆ’

ในพุทธศาสนากล่าวถึง**อกุศลมูล ๓ ประการ** ไว้อย่างแยบคายว่า
เป็นลึนนอนเนื่องอยู่ภายในพร้อมก่อกินแก่ทุกคนที่ไม่ฝึกฝนและศึกษาพัฒนาให้ดีพอ
ไม่ว่าจะเป็นโลภะ ความอยาก, โทสะ ความโกรธ และ โมหะ ความหลง ความไม่รู้
ที่ต้ององ กรณีจตุคามรามเทพนี้ **ความโลภและความหลงของคนเราร่วมกันทำงาน**
ขับเคลื่อนจนครอบงำอย่างไม่มีที่ยั้งคิดหรือทัดทานไปไม่น้อย ที่อันตรายคือ
ยิ่งโลกกับหลงยิ่งทำงาน ก็ดูเหมือนจะยิ่งปลุกเพาะและบ่มอารมณ์โลกและหลง
ให้ยิ่งๆ ขึ้น โดยเฉพาะเรื่องหลงนี้ ดูท่าจะถึงขั้นเห็นผิดเป็นชอบ อย่างที่แต่ก่อน
ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่มาของชาวพุทธถึงขั้นเป็นมิจฉาทิฎฐิทีเดียว

นอกจากไม่สนใจศึกษาค้นคว้าหาความจริงและวิเคราะห์ด้วยสติปัญญา
แล้ว ผู้คนส่วนใหญ่ของสังคมไทยกลับหลงใหลไหลไปไกลด้วยพากันเชื่อ ใช้เป็น
โอกาสตักตวงผลประโยชน์พร้อมกับช่วยกันกระพือจนผู้คนทั้งหลายเข้าใจผิด
คิดผิดว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ โดยเฉพาะในเรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เพื่อลาก
สักการซึ่งถึงขณะนี้เมื่อกระแสกำลังตก การศึกษาทบทวนจึงถึงเวลาตั้งหลักคิด
ได้แล้ว

แม่ปฎิหาริย์ก็หาใช่ปฎิหาริย์ที่ยั่งยืน ที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ

ประเด็นเด่นที่เป็นที่กล่าวขานมากที่สุดจนส่งกระแสතුคุมรรมเทพ
ฟุ้งปรืดพันกรอบ จนแม้กำลังนี้ที่คาดว่ามีผู้คนครอบครองจุคคามาไปแล้วหลายสิบ
ล้านองค์ ร่วมสิบล้านคน ด้วยเชื่อและหวังว่าท่านจะสำแดงฤทธิ์อทธิปาฏิหาริย์
ปิดเป่าสิ่งเลวร้ายให้คลาดแคล้วแล้วดลบันดาลสิ่งสมหวังให้ โดยแทบทั้งล้านๆ
นั้นล้วนยังเฝ้ารอฤทธิ์อยู่อย่างจดจ่อว่าท่านพอจะมาช่วยด้วยไดยินคำรำลือกันเหลือ
เกิน ไม่ว่าจะเรื่องพระอาทิตย์หรือจันทร์ที่ทรงกลด รลชนคว่ำคะมำแล้วไม่ตาย
คนนั้นคนนี้มีโชคเหลือหลาย ไม่วันใดก็วันหนึ่งคงมาถึงคราวเรา

ในแวดวงวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ มองเรื่องปาฏิหาริย์ว่าเป็นเรื่องมงาย
ไร้สาระ หากจริงไม่ อาจเกิดจริงได้ก็มีไม่ด้วยอทธิฤทธิ์ แต่ด้วยเรื่องของโอกาสตาม
หลักการทางสถิติคณิตศาสตร์เท่านั้นอนกนั้นถ้าพิสูจน์ไม่ได้ล้วนไม่มีจริงเสียทั้งนั้น
ดังเรื่องที่เคยลือว่าจุคคามาเทพท่านประทับไปทั่ว ถ่ายรูงยังติดมาเป็นวงๆ ที่ถึง
ที่สุด พิสูจน์ซ้ำจนได้ว่าหาใช่ของคัจจุคคามาไม่ แต่กลายเป็นฝอยฝุ่นละองน้ำที่
สะท้อนแสงแฟล้ชออกมาเป็นวงๆ ให้เห็นบนแผ่นภาพ

ท่านพุทธทาสแห่งสวนโมกขพลารามเคยพูดถึงเรื่องปาฏิหาริย์ไว้ว่า
“สิ่งที่เรียกว่าปาฏิหาริย์นี้มีมาแต่ดึกดบรรพ์ก่อนพระพุทธเจ้าแล้วก็
ไม่เกี่ยวกับธรรมะไม่เกี่ยวกับศาสนาก็มีมันเป็นเรื่องของมันเองเรื่องหนึ่ง คือเป็น
เรื่องของเครื่องมื่อที่จะทำให้สำเร็จประโยชน์ตามที่ตัวต้องการได้ในลักษณะที่น่า
อัศจรรย์ คือไม่ใช่ตามธรรมดา สิ่งที่เรียกว่าฤทธิ์หรือปาฏิหาริย์เป็นของมีก่อนจะ
ก่อนพุทธศาสนาหรือก่อนสิ่งที่จะเรียกว่าศาสนาด้วยซ้ำไป ก็หมายถึงปาฏิหาริย์
อย่างง่ายๆ อย่างเลวๆ

คำว่าปาฏิหาริย์นี้ ถ้าดูตามตัวหนังสือ อาจจะพูดได้ว่า การนำไปหรือ
สิ่งที่จะให้เกิดการนำไปเฉพาะ คือตรงตามจุดหมายตามตัวหนังสือว่านำไป
เฉพาะแต่ความหมายของมันก็คือการนำไปตามความต้องการของผู้กระทำ
ปาฏิหาริย์นั้นเองคำว่าเฉพาะในที่นี้หมายถึงเฉพาะความต้องการของผู้ที่ทำปาฏิหาริย์
ฉะนั้นสิ่งใดที่เขาแสดงออกไปในลักษณะที่ครอบงำผู้อื่นได้ จนผู้อื่นต้องยอมทำ
ตามความประสงค์ของเขาย่างน่าอัศจรรย์ นี้ก็เรียกว่าปาฏิหาริย์ทั้งนั้น มีสำหรับ
ใช้กับผู้อื่น ต่อมาก็เป็นเรื่องที่จะใช้กับประโยชน์ของตนเอง ทำประโยชน์ให้แก่
ตัวเอง แต่มันไม่พ้นจากที่จะไปทำเพื่อครอบงำผู้อื่น จึงจะเรียกว่าปาฏิหาริย์เรื่อง
ปาฏิหาริย์”

ท่านพุทธทาสยังได้จำแนกโดยหลักในคัมภีร์ฝ่ายพุทธศาสนาว่าจัดไว้เป็น ๓ อย่าง หรือ ๓ ประเภท

“มีอิทธิปาฏิหาริย์-ปาฏิหาริย์ที่กระทำโดยการใช้อุทธิ ใช้อิทธิ อิทธิ แปลว่าฤทธิ์ ฤทธิ์แปลว่าเครื่องให้สำเร็จ แต่เขาหมายถึงอิทธิที่มันเป็นเรื่องราวๆ ไป นับตั้งแต่ว่ามันบังคับเอาหรือว่าจะอะไรเอาโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง กระทั่งถึงมีฤทธิ์ชนิดที่ คนกลัว เช่นว่าใครแสดงฤทธิ์ได้ เหาะได้ ดำดินได้ แปลงกายได้ ทำอะไรออกมา เป็นสิ่งที่น่ากลัวต่างๆ ได้เหล่านี้ ทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่าอิทธิปาฏิหาริย์หรือฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ มีมาแต่โบราณโบราณ พวกยักษ์พวกมารพวกอะไรก็ทำได้ ชาวบ้านธรรมดา ทำไม่ได้ ก็ต้องไปบอมนี่ก็เป็นเรื่องทางจิตใจ ผึกฝนให้ลูกตามวิธีที่มีอยู่ก็เกิด สิ่งที่เราเรียกว่าฤทธิ์นั้นขึ้นมาได้

ที่นี่ ๒ เขาเรียกว่า **อาเทศนาปาฏิหาริย์** เป็นเรื่องดักใจ ทายใจ อย่าง นีมนวล อย่างไม่ต้องหวาดเสียวหรือว่าจะอะไรเหมือนกับฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ก็ทำให้อีก ฝ่ายยอมแพ้ได้

ที่นี่ ๓ อันสุดท้าย เรียกว่า**อนุศาสน์ปาฏิหาริย์** คือการพูดจาชี้ชวน สั่งสอน การชี้แจงให้เข้าใจจนเขาทำตามความประสงค์หรือความต้องการได้ นี่ใช้เหตุผล ก็เป็นปาฏิหาริย์ที่ใช้อยู่ในการสั่งสอนหรือเผยแผ่ศาสนา ถือกันว่า พระพุทธเจ้าท่านใช้ปาฏิหาริย์อันนี้ อันที่ ๓ นี้ คือ คำสั่งสอน

ท่านพุทธทาสสาธยายไว้อย่างน่าฟังว่า**ปาฏิหาริย์นั้นสามารถผึกฝน และแสดงออกมาได้แต่พระพุทธเจ้าท่านรังเกียจ** ว่า

“สำหรับการแสดงฤทธิ์ได้ ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมแพ้นั้น พระพุทธเจ้า ท่านรังเกียจว่าพวกอันธพาลก็ทำได้ ถ้าพระสาวกหรือพระพุทธเจ้าเองจะไปใช้ ปาฏิหาริย์อย่างนั้นเข้า มันก็จะถูกเหมาว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แล้วก็จะพาลดูหมิ่น เอาว่าใช้วิธีอย่างพวกอันธพาลใช้ พวกยักษ์พวกมารใช้ พวกที่ไม่เชื่อสัตย์สุจริตทั้งหลายเขาก็ใช้ในการรบราฆ่าฟัน ในการเอาเปรียบผู้อื่น นี่มันเกี่ยวกับการใช้อำนาจ จิตอย่างแรง มันถึงจะมีฤทธิ์มีปาฏิหาริย์ขึ้นมาได้ คือให้มีการแสดงออกมาใน ลักษณะที่น่าหวาดเสียวน่ากลัว หรือไม่น่าเชื่อ ก็จะเป็นไปได้จนต้องยอมแพ้

“นี่โดยหลักใหญ่ๆ เราอาจจะมองดูได้ว่าเป็นเรื่องมายา คือไม่ใช่เรื่องจริง สิ่ง que แสดงออกมานั้นเป็นการแสดงด้วยการบังคับทางจิตใจให้เห็นอย่างนั้น ให้รู้สึกอย่างนั้น ให้ได้กลิ่นอย่างนั้น ให้เจ็บปวดอย่างนั้น เมื่อมีอำนาจจิตสูงกว่า ก็บังคับฝ่ายหนึ่งให้รู้สึกอย่างนั้นตามผู้แสดงต้องการที่มันกลัวจนขาดใจตายไปก็ได้ ถ้าต่างฝ่ายต่างมีฤทธิ์เท่ากันก็เลยทำอะไรกันไม่ได้ ก็เลิกกันไป นี่ส่วนที่นิรมิตขึ้น

มาเป็นนั่นเป็นนี่ พอเสร็จเรื่องแล้วก็ยังเป็นสิ่งที่มิได้เหลืออยู่ คือหายไปไม่มีร่องรอย เพียงแต่บังคับให้เกิดขึ้นในความรู้สึกแก่ฝ่ายข้าศึกชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น ที่แท้ก็คือเป็นมายา

ดังนั้น สรุปความว่า เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์นั้นมันเป็นเรื่องที่แสดงออกมาด้วยกำลังของจิต เพื่อกระทำแก่บุคคลฝ่ายตรงข้ามชั่วขณะชั่วเหตุการณ์ แต่มันมีแรงมากจนบุคคลฝ่ายที่ถูกกระทำนั้นไม่รู้ว่าเป็นเรื่องมายาหรือเป็นเรื่องเล่นตลก มันรู้สึกจริงจึงในขณะหนึ่งจึงได้ยอมแพ้หรือถึงกับตายไปเพราะการกระทำที่เข้าใจไม่ได้ นี่ ดังนั้นเราอย่าไปหลงเชื่อปาฏิหาริย์ชนิดนี้ให้มากเกินความจริงไป ในหมู่คนโบราณที่ไม่มีอะไรรอบกวนจิต ก็มีจิตที่สูง เข้มแข็ง อบรมกันแต่ทางจิตก็มีกำลังจิตสูงแล้วประชาชนก็มีกำลังจิตใจอ่อน มันก็ทำได้ อิทธิปาฏิหาริย์ก็เป็นสิ่งที่ทำได้”

ในชาติกอรรถกถาเรื่องยมกปาฏิหาริย์ปรากฏกล่าวถึงการที่พระพุทธองค์ทรงห้ามมิให้ผู้ใดแสดงปาฏิหาริย์ แต่มีพวกเดียรฉัตร (ที่ครอบงำด้วยอวิชชา) มาท้าทายให้ทรงแสดงแข่ง จึงทรงแสดงที่ในอุทยานมะม่วงของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในเมืองสาวัตถี ด้วยการเสวยมะม่วงแล้วทรงให้นำเมล็ดไปเพาะ เกิดเป็นต้นเดิบโตออกดอกผลอย่างรวดเร็ว แล้วทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ปรากฏพระพุทธเจ้าจำนวนนับไม่ถ้วนแสดงปางต่างๆ เสด็จขึ้นประทับและวิสันาปัญหาต่างๆ จนพวกเดียรฉัตรพากันพ่ายแพ้และกลับใจเข้ามานับถือพุทธศาสนาเป็นอันมาก

ประติมากรรมพุทธประวัติตอนยมกปาฏิหาริย์เป็นปางหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างมากมาแต่ครั้งทวารวดี มีหลักฐานหลายแห่งทั้งเป็นภาพขนาดใหญ่พบที่นครปฐมขณะขึ้นชั้นหนึ่งประดับอยู่ที่ฐานชุกชีพระศรีศากยมุนีวัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพฯ อีกชิ้นจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร อีกชิ้นยังอยู่ที่ผนังถ้ำจาม บริเวณเขา รามบุรี และยังปรากฏในพระพิมพ์อีกจำนวนมากทั้งในภาคใต้ตลอดจนเกือบทั่วทั้งเมืองไทย เชื่อว่าทำขึ้นเพื่อเตือนใจผู้คนในสมัยนั้นว่าอย่าได้เผลอไปหลงใหลหรือหวาดหวั่นในอิทธิปาฏิหาริย์ใดๆ ยิ่งกว่าในพระธรรมของพระพุทธเจ้า

แต่ท่านทั้งสอง ทั้งพระพุทธเจ้า และท่านพุทธทาสคาดการณ์ว่าทุกวันนี้คนน่าจะไม่มีกำลังจิตกำลังใจพอจะฝึกฝนจนสำแดงฤทธิ์ได้หรือแสดงได้ และประชาชนคนไทยก็คงฉลาดและเข้มแข็งพอที่จะไม่ถูกหลอกหรือบังคับเอาได้ ดังที่ท่านพุทธทาสบอกว่า

“ครั้นมาถึงสมัยนี้ ผู้ที่จะบำเพ็ญอุทธรณ์นั้นมันเป็นคนที่มึนใจเลว เห็นแก่ วัตถุนิยมเนื้อหนัง มันก็ไม่มีกำลังใจพอที่จะเป็นสมาธิหรือแสดงฤทธิ์ได้ ที่นี้ ประชาชนทั้งหลายก็ฉลาด มึนใจเข้มแข็ง มันก็บังคับไม่ได้ เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ มันก็เลยสลายตัวไปเอง ยังเหลืออยู่ก็แต่เป็นเรื่องของคนโง่ที่สุด คือโง่ไปกว่านั้น มันอยากเชื่อ มันก็สมมติเชื่อเอาไปตามข่าวเล่าลือ มันกลายเป็นข่าวเล่าลือหรือ เป็นมายาขึ้นไปอีก ที่นี้เชื่อผี เชื่อสาธัง เชื่อเทวดา แม้แต่พระพุทธรูปก็มีปาฏิหาริย์ กินเด็กได้ ทำให้คนมีบุตรได้ อะไรได้ มันก็เป็นเรื่องโง่กว่าธรรมดาซึ่งเขามีไว้ ระดับหนึ่งสำหรับให้เชื่อปาฏิหาริย์ นี่ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นชัดว่าเรื่องปาฏิหาริย์ เป็นเรื่องของคนโง่ หรือคนโง่ที่สุด”

เพราะปรากฏการณ์จิตตาคามรรมเทพที่เกิดขึ้นได้ยืนยันแล้วว่าสติ ปัญญาของคนไทยยังไม่เท่าทันพอ จิตใจของคนไทยก็ยังไม่เข้มแข็งหนักแน่นพอ ต่อความหลงและความโลภได้

หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ปัญญา กับ ใจ ของคนไทยยังไม่กล้าแข่งพอ

นั่นก็คือ สุขภาวะทางปัญญา และ สุขภาวะทางใจของคนไทยยังไม่ถึง ไหน เมื่อเทียบกับนิยามความหมายที่ได้ตกลงยุติกันไว้ในพระราชบัญญัติสุขภาพ แห่งชาติ ที่ว่า **“สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล”** (มาตรา ๓ วรรค ๑) และขยายในวรรค ๒ ต่อไว้ด้วยว่า **“ปัญญา หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อ เฝื้อแผ่”**

ถึงเวลาที่จะต้องทบทวนและทำงานในเรื่องจิตวิญญาณในความหมาย ของ **“สุขภาพทางปัญญา”** กันอย่างจริงจังได้แล้วกระมัง...สังคมไทย ก่อนที่จะมี เทพองค์ใหม่ตามติดมาในไม่ช้า ดังที่ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยปรารภไว้อย่างแรงๆ เมื่อปี ๒๕๑๕ ว่า **“เรื่องที่น่าเศร้าย้อนกลับหลัง...คือเมื่อศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทธศาสนาขึ้นถึงระดับสูงสุดจนพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นแล้วก็สอนให้มันแพร่หลายไป มันก็มีผลดีน่าชื่นใจ เป็นยุคทองในทางวิญญาณ...คือสิ่งที่เรียกว่าศาสนาซึ่งเป็น ในลักษณะวิทยาศาสตร์นั้น...ถูกเทิดทูนให้กลายเป็นของขลังของศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาเสีย ตัวศาสนาหรือตัวพุทธศาสนามันไม่ใช่เรื่องขลังเรื่องศักดิ์สิทธิ์ไม่ใช่เรื่องไสยศาสตร์ มันเป็นเรื่องธรรมดาเปิดเผยด้วยเหตุผลเหมือนกับวิทยาศาสตร์ เดียวนี้เรา พวก**

เราสมัยปรมาณูนี้มันกลับย้อนไปโง่ดักดานถึงขนาดทำศาสนาให้กลายเป็นของ
ขลังของศักดิ์สิทธิ์ เป็นไสยศาสตร์ไป ถือนุพุทธศาสนาในรูปของไสยศาสตร์ไป กระทำ
แก่พระพุทธรูปบ้าง อะไรว้าง ในลักษณะของไสยศาสตร์ไป ส่วนแต่เป็นสิ่งไม่เคย
มีในพุทธศาสนาในสมัยนั้น แล้วมันไม่ได้ เดียวนี้มันกลับมีได้ ส่วนตัวแท้ของพุทธ
ศาสนาคืออะไรก็ไม่รู้ มาอยู่ที่โบสถ์ วิหาร พระเจดีย์ มาอยู่ที่พระพุทธรูป มาอยู่ที่
พระเครื่อง แล้วก็เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้นในแบบของไสยศาสตร์ไป นี่เรียก
ว่าศาสนามัน-ที่แรกก็ถูกเทิดทูนให้เป็นของสูงสุด แล้วกลายมาเป็นของขลัง ของ
ศักดิ์สิทธิ์ แล้วมันก็ศักดิ์สิทธิ์อย่างโง่ ลงมาๆ เป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ของคนโง่หรือ
ของเด็กๆ เมื่อเทิดทูนเป็นของศักดิ์สิทธิ์ไปแล้ว มันก็หมดความเป็นวิทยาศาสตร์
ของธรรมชาติ แต่ตัวแท้ของพุทธศาสนามันเป็นความจริงของธรรมชาติ มันเกิด
ไขว่กันเสียอย่างนี้” (มนุสสรธรรม หน้า ๑๘๕-๑๘๖, ศาสนาทั้งหลายอยู่ในฐานะที่
เป็นมนุษยธรรม ๑๒ เมษายน ๒๕๑๕, พุทธทาส อินทปัญโญ)

กาลามสูตรช่วยด้วย มรรควิธีสร้างสุขให้ครบส่วนด้วยปัญญา

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยชี้ทางในเรื่องเหล่านี้ไว้ในบทที่หยิบยกพระสูตร
ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ชาวเมืองกาลามไว้ในเรื่องว่าจะเลือกเชื่อและรับฟัง
อย่างไรว่า

“โลกปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างรุนแรงท่วมท้นไปหมด จนชาว
โลกตกเป็นทาสของการโฆษณาที่สามารถทำให้คนควักกระเป๋าออกซื้อหาสิ่งที่ไม่
ต้องกิน ไม่ต้องมี ไม่ต้องใช้ ดาษตันไปหมด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง
มอบหมายหลักกาลามสูตรให้แก่เพื่อนมนุษย์สมัยนี้”

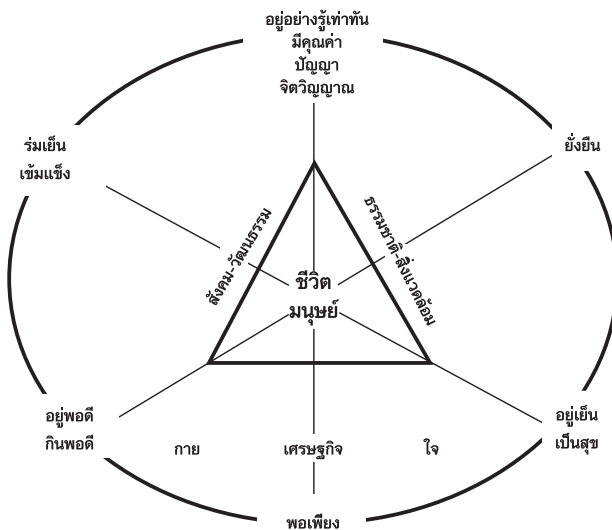
“โลกแห่งยุคปัจจุบันนี้ยังต้องการกาลามสูตรเป็นหลัก โลกกำลังหมุน
เร็วด้วยกิเลสของมนุษย์และแคบลงๆ เพราะความก้าวหน้าของระบบคมนาคมและ
การสื่อสาร กำลังจะวินาศเพราะการขาดสติสัมปชัญญะและสติปัญญาที่เหมาะสม
โลกกำลังบูชาวัตถุและการมรณและความฟุ้งเฟ้อตามอำนาจของกิเลส เพราะ
ขาดหลักการของกาลามสูตร ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของกาลาม
สูตร...ดังนั้นจึงขอตะโกนว่า กาลามสูตรช่วยด้วย !”

“พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสสอนให้ไม่รับเอามาเชือตันทีโดยอาการ ๑๐ อย่าง เพื่อไม่ให้ตกไปเป็นทาสทางปัญญาของผู้ใด แม้แต่พระองค์เอง” กล่าวคืออย่ารับเอามาเชือโดย

- การฟังบอกต่อๆ กันมา มันเป็นอาการของคนไร้สมองหรือสมองซึ่เล็กน้อย
- ที่มีการทำตามๆ สืบๆ กันมา ดังกระต่ายตื่นตูม
- ตามเสียงที่กำลังเล่าลือ ตื่นข่าว มันเป็นเรื่องของคนโง่ ไม่ยอมใช้สติปัญญา
- เหตุเพียงว่ามีที่อ้างในปิฎก ต้องใช้วิจารณ์ญาณ
- ที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางตักกะ ซึ่งก็ยังสามารถได้ถ้าข้อมูลหรือการคำนวณผิด
- ที่ว่ามันถูกต้องตามนัยยะ พิโโลโซฟี ซึ่งใช้ในการคำนวณ
- การตรึกตามอาการ คอมมอนเซนส์ ซึ่งเป็นเพียงความคิดชั่วแวบตามความเคยชิน
- ข้อความนั้นมันทนได้ เข้ากันได้กับความเห็นของตนที่มีอยู่ซึ่งผิดได้
- ผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อถือ...อย่าบูชาคอมพิวเตอร์นัก
- สมณะ(ผู้พูด)นี้เป็นครูของเรา ไม่เป็นทาสทางปัญญาใครแม้แก่พระองค์เอง

และในที่นี้ ขอเสนอแนวทางเบื้องต้นในการสร้างสุขให้ครบส่วนด้วยแผนภูมิที่มองชีวิตและความสุขอย่างเป็นองค์รวม ทั้งมิติทางกาย ทางใจ และทางปัญญา (หรือจิตวิญญาณ) โดยไม่แยกขาดแต่ยังอยู่ท่ามกลางมิติทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยมีวิถีเชิงเป้าหมายของทั้ง ๖ มิติที่ผมเลือกใช้มาหลายปีแล้ว และพบว่าชีวิตที่สุขสบายดี ดังนี้

- ทางกาย อยู่อย่างพอดี กินพอดีตามควรแก่อรรถภาพของตน
 - ทางใจ อยู่ให้เย็นและเป็นสุขตามควรแก่อรรถภาพของตน
 - ทาง(จิตวิญญาณ)ปัญญา อยู่รู้เท่าทันและมีคุณค่าตามควรแก่อรรถภาพของตน
 - ด้านสังคม วัฒนธรรม ให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง
 - ด้านเศรษฐกิจ อย่างพอเพียงและเพียงพอ
 - ด้านสิ่งแวดล้อม ให้รอดปลอดภัยและยั่งยืน
- ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่บนหลักการหนึ่งเดียวคือความถูกต้องเหมาะสมนั่นเอง

แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงโดยรวมของชีวิตและสุขภาพ

บัญชา พงษ์พานิช
 หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
 สวนโมกขพลาราม ไชยา และสวนวชิรเบญจทัศ จตุจักร กรุงเทพมหานคร.
 ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐

